

Bondar N.M.

National Transport University

TOOLS AND FORMS OF THE STATE SUPPORT OF PROJECTS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN INFRASTRUCTURAL INDUSTRIES OF ECONOMY

Summary

The questions connected with granting of the state support to projects of public-private partnership in infrastructural industries of economy are considered. On the basis of studying of the international practice most widely applied tools and forms of the state support of projects PPP are specified, and also principles of its granting are systematized. The conceptual scheme of accepting is offered by the government of decisions on granting of the state guarantees to projects PPP in infrastructure industries.

Keywords: public-private partnership, an infrastructure, the state guarantees, risks of projects of public-private partnership, the state support of projects PPP.

УДК 657

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Булат Г.В., Гайдар П.Е.

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

Досліджено класифікаційні ознаки витрат в різних сферах діяльності. Доведено доцільність виділення різних витрат, з метою побудови ефективної системи управління та аналізу. Визначено напрямки удосконалення класифікації витрат.

Ключові слова: витрати, класифікація, види витрат, види діяльності, управління.

Постановка проблеми. В умовах обмеженості фінансових ресурсів всі зусилля підприємств спрямовуються на зниження витрат. Саме витрати виступають центральною категорією обліку суб'єктів різних галузей. Від правильної організації їх обліку, створеної системи управління ними залежить кінцевий фінансовий результат діяльності господарюючого суб'єкта.

На сьогоднішній день можливості впливати на величину витрат в площині фінансового обліку є дещо обмеженими. Саме тому, все більше підприємств воліють застосовувати елементи управлінського обліку витрат у своїй діяльності. Перш за все – це стосується поділу витрат за різними ознаками, що дозволяє сформулювати ефективну систему управління витратами та їх аналізу на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання класифікації витрат ось уже тривалий час не перестають привертати увагу науковців. Варто виділити праці Бутинця Ф.Ф. [1], Канаки Й.В. [3], Макарука Ф. [5], Козаченко Г.В. [4], Нападовської Л.В. [6], Новодворської В.В. [7], Паскалової А.Г. [8], Рябенко Г.М., Резніченко Ю.С. [11] та ін. Дослідження в даній сфері, в основному, побудовані на принципі «різні витрати для різних цілей», який є досить актуальним і в сучасних умовах господарювання.

Метою статті є дослідження різних видів витрат з метою формування системи управління ними в умовах ринкових перетворень та виділення податкових витрат в окрему групу.

Виклад основного матеріалу досліджень. Витрати підприємства є ключовою категорією не лише в сфері обліку, а й аналізу, управління, аудиту, планування тощо. В різних галузях економіки виділяються різні витрати, що дає можливість ефективно провадити діяльність та забезпечувати максимальні прибутки.

У фінансовому обліку витрати класифікуються за видами діяльності (таблиця 1) та елементами.

Таблиця 1

Класифікація витрат за видами діяльності

Вид діяльності	Вид витрат
Операційна діяльність	Собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг
	Загальновиробничі витрати
	Адміністративні витрати
	Витрати на збут
	Інші операційні витрати
Фінансова діяльність	Фінансові витрати
Інвестиційна діяльність	Втрати від участі в капіталі
	Інші витрати

Джерело: [10]

Дана класифікація витрат є доречною, оскільки дозволяє проаналізувати склад і структуру витрат в розрізі видів діяльності підприємства та використовується для складання звіту по фінансові результати. Однак, як показує практика, такий поділ витрат є недостатнім, оскільки не задовольняє потреби користувачів в інформації стосовно усіх можливих витрат підприємства. Тому, науковці розробляють інші класифікації витрат.

Найпоширенішою є класифікація витрат залежно від цілей управління за трьома напрямками:

- витрати для визначення собівартості продукції і отриманого прибутку, оцінки запасів;
- витрати для прийняття управлінських рішень і планування;
- витрати для здійснення процесу контролювання і регулювання.

Класифікація витрат для різних рівнів управління підприємством

№ з/п	Ознака	Рівень управління		
		стратегічний	поточний	оперативний
1	Важливість під час підготовки рішень	Релевантні, нерелевантні		
2	Можливість планування	Плановані, неплановані		
3	Можливість вибору	Дійсні, можливі		
4	Сфера виникнення	Виробничі, невиробничі		
5	Рівень усереднення	Маржинальні, середні		-
6	Залежність від обсягу виробництва	Умовно-змінні та умовно-постійні, змінні та постійні		-
7	Ступінь регулювання	-		Регульовані, частково регульовані, слабкорегульовані
8	Період виникнення	-		Поточні, минулих періодів, майбутніх періодів

Джерело: [3]

Дану класифікацію витрат підтримує і Пилипенко К.А. [9]. Науковець вважає, що запропонована класифікація витрат дає можливість отримати повну інформацію про витрати, що дозволяє проводити поглиблений і ґрунтовний їх аналіз, планування та контроль.

Досліджуючи іншу сферу народного господарства – виробництво стінових матеріалів, Канак Й.В. виділяє інші види витрат (таблиця 2).

Паскалова А.Г., досліджуючи питання контролінгу, пропонує класифікувати витрати відповідно до його завдань та функцій:

1. За участю у прийнятті рішень;
2. Відповідно до плану, прогнозованого періоду та затверджених норм;
3. Враховуючи потреби обліку, контролю та аналізу;
4. За процесами калькулювання витрат;
5. За сферами мотивації та регулювання тощо.

Запропонована класифікація використовується і при вивченні діяльності ринків [5].

Козаченко Г.В. та Погорелов В.С. стверджують, що запропоновані класифікації витрат не дають можливості пов'язати зазначені витрати з їх доходами. Тому, авторами пропонується виділяти відшкодовані і невідшкодовані, визначені, ймовірні і невизначені види витрат [4].

Новодворська В.В., вивчаючи сферу ресторанного господарства, розробила класифікацію витрат даних суб'єктів господарювання, що носить комплексний характер, і включає ознаки за:

- видами діяльності;
- економічними елементами;
- статтями витрат;
- ступенем реагування на зміну обсягів діяльності;
- періодами (поточного, майбутнього);
- центрами відповідальності (дільниця, кухня);
- ступенем однорідності;
- можливістю контролювати (контрольовані, неконтрольовані);
- принципом організації управління (планові, позапланові) [7].

Проаналізувавши запропоновані класифікації витрат можна зробити висновок, що усі витра-

ти є схожими, ознаки класифікації повторюють одна одну. Однак, вони мають право на існування, оскільки дозволяють в межах обраного виду діяльності вести детальну аналітику витрат та забезпечувати контроль за повнотою та ефективністю використання ресурсів. Все це забезпечує можливість побудови ефективної системи управління не лише витратами, а й підприємством в цілому.

Проте, на сьогодні в Україні обов'язковими є два види обліку: бухгалтерський та податковий. При цьому, як свідчить практика, зазвичай бухгалтерська служба більше уваги приділяє саме веденню податкового обліку, оскільки за заниження оподаткованого прибутку передбачаються значні штрафні санкції. Тому, цілком логічним є виділення з поміж усіх класифікацій класифікації витрат за видами обліку: бухгалтерські та податкові витрати. Дані витрати будуть притаманні для усіх сфер діяльності та усіх суб'єктів господарювання, незалежно від того, яку систему оподаткування вони обрали.

Виділення податкових витрат є досить важливим в умовах ринкових перетворень в Україні. Їх заниження або завищення негативно позначиться на діяльності суб'єкта господарювання, тому потребує детального обліку, аналізу та контролю.

Висновки. Отже, класифікаційних ознак може бути безліч, відповідно до цього і видів витрат. Питання управління витратами підприємства надзвичайно актуальне в сучасних умовах переходу українських підприємств до ринкових умов господарювання. Конкретні параметри класифікації й обліку витрат підприємства визначаються як економічними та юридичними, так і організаційними та технологічними умовами, а також компетентністю керівників і, відповідно, їхніми потребами в управлінській інформації. Класифікація витрат за принципом «різні витрати для різних цілей» дає змогу менеджерам ефективно керувати ними та досягати поставленої мети діяльності підприємства.

Виділення податкових витрат з поміж інших дозволить мінімізувати втрати підприємства від можливих помилок при веденні податкового обліку.

Список літератури:

1. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління / Ф.Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 1(22). – С. 11-18.
2. Гоголь М.М., Садченко О.В. Особливості класифікації витрат при удосконаленні системи управлінського обліку на вертикально-інтегрованих підприємствах / М.М. Гоголь, О.В. Садченко // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. – 2012. – Т. 17. Вип. 2. – С. 38-44.
3. Канак Й.В. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік витрат і доходів на підприємствах із виробництва стінових матеріалів [Текст] : автореф. дис. канд. ек. наук : 08.06.04 / Й.В. Канак. – Львів, 2003. – 23 с.

4. Козаченко Г.В., Погорелов Ю.С. Удосконалення класифікації витрат підприємства / Г.В. Козаченко, Ю.С. Погорелов // Вісник економічної науки України. – 2008. – № 2. – С. 81-85.
5. Макарук Ф. Класифікація витрат ринків / Ф. Макарук // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 6. – С. 116-118.
6. Нападівська Л.В. Управлінський облік : [монографія] / Л.В. Нападівська. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. – 450 с.
7. Новодворська В.В. Облік і контроль витрат у громадському харчуванні в умовах ринкової економіки [Текст] : автореф. дис. канд. ек. наук : 08.06.04 / В.В. Новодворська. – Київ, 2004. – 21 с.
8. Паскалова А.Г. Класифікація витрат підприємства відповідно до функцій та завдань контролінгу / А.Г. Паскалова // Бізнесінформ. – 2013. – № 2. – С. 212-217.
9. Пилипенко К.А. Оцінка методів обліку витрат і калькулювання собівартості в управлінні виробництвом сільськогосподарської продукції. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/95.pdf>
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx>.
11. Рябенко Г.М., Резніченко Ю.С. Щодо економічної сутності витрат та їх класифікації / Г.М. Рябенко, Ю.С. Резніченко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6 [44]. – С. 319-321.

Булат Г.В., Гайдар П.Э.

Хмельницкий кооперативный торгово-экономический институт

КЛАССИФИКАЦИЯ РАСХОДОВ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ РЫНОЧНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ

Аннотация

Исследованы классификационные признаки затрат в различных сферах деятельности. Доказана целесообразность выделения различных расходов, с целью построения эффективной системы управления и анализа. Определены направления совершенствования классификации расходов.

Ключевые слова: расходы, классификация, виды затрат, виды деятельности, управления.

Bulat G.V., Gaidar P.E.

Khmelnytskyi Cooperative Trade-economic Institute

CLASSIFICATION OF COSTS IN THE ENTERPRISE MARKET TRANSFORMATION

Summary

Investigated classification features costs in different areas. The expediency of different allocation of costs to build an efficient system management and analysis. Directions improving the classification of costs.

Keywords: costs, classification, types of costs, activities and management.